

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2021/134

5. oktober 2021

Sofia Geisler

**Uunga siunnersuut: Atuarfik pillugu Inatsisartut inatsisaata
allangortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat.**

**(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut
Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)**

Meeqqat atuarfiata ulluinnarni ingerlanneqarneranut, siunissaanut inuiaqatigiinnullu ataatsimut isiginnillu pingaarutilinnik imaqartumik inatsisissatut siunnersuummik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisup saqqummiussineranut qujanaq.

Inatsisissatut siunnersuutaasup aallaavigivai qinersinerup siuliani aalajangiiffigisassatut siunnersuutaasut taamani Inatsisartunit tunuliaqutserneqarluartut. Siunnersuutit taakku qinersineq innersuussutigalugu kivitsinneqanngimmata suliassaniillu illikartinneqanngimmata nuannaarutigaarput.

Kattuffiit siunnersuisoqatigiillu arlallit, tassani Nunatta Aningaasaqarneranut Siunnersuisoqatigiit ilanngullutik, ukiuni arlalinni meeqqat atuarfianni aammalu ilinniartitaaneq ataatsimut isigalugu ajornartorsiutinik nunamut imminut napatittumut toqqammaviissinissatsinnut isumagisariaqakkanik tikkuasarput. Tamatuma saniatigut meeqqat atuarfiat pillugu 2015-mi naliliineq Ilinniartitaanerlu pillugu pilersaarutit arlallit Naalakkersuisunit nikittartunit saqqummiunneqartarsimasut innersuussutigissavagut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Inatsisissatut ullumikkut saqqummiunneqartumut ilaavoq atuarfiit pisortaasa taamatut sulinerminnut atatillugu pisortatut ilinniagaqarsimanissaata piunasaqaatinngortinnissaa.

Atuarfiup pisortaa pisortassatut ilinniarsimasoq sulisunut tamanut ulluinnarni atugarissaartitsinerusinnaasutut kiisalu allaffissornikkut malinnaanerusinnaasutut naatsorsuutigineqarsinnaasariaqarpoq. Tamannalu suliassanik amerlasuunik allanut, atuartitsinermut toqqaannartumik attuumassuteqanngitsunut suliaqarnissamut nukinnik atugassiissaaq.

Soorlu makkunani:

- sapinngisamik amerlanerpaat ilinniaqqinnissamut nkissaqarnerullutik angusinnissaannik suliaqarnermi.
- meeqqanut tarnikkut timikkullu innarluuteqarnerannut atatillugu nappaammik suussusersinissamik pisariaqartitsisunut tunngatillugu suliniuteqajaarnermik ingerlatsinermi, kiisalu angajoqqaat pisortallu suleqatigalugit meeqqat taakku inersimasutut inuunerissaarnissaannut toqqammavissiinermi.
- atuarfimmi pisortat sinnerinik piginnaangorsaanerme, tassani trinini pisortat ilanngullugit.

Kiisalu:

- inuunermi allanngorarfiusumi pisortanik atuarfinni unammilligassanik periarfissanillu passussisinnaanermik piginnaasaqartunik pisariaqartitsisunik ujartuisuni aqutsinerme.

Nalunngilarput atuarfiit pisortaat pisortatut ilinniarsimasut amerliartormata, taamaattoq oktober 2018 taamani Naalakkersuisuusut ilisimatitsissutigaat piffissaq taanna atuarfiit pisortaattut atorfinni atorfeqartut 26-usut akornanni taamaallaat arfineq-marluk pisortatut, diplomlederitut, ilinniarsimasut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Aammalu ukiut tallimat ingerlaneranni pisortatut, diplomlederitut, ilinniarsimasut tassannga naammassinnittut marluusimasut.

Taamaattumik sammisamut atatillugu sammisaqarnissaq annertuumik pisariaqarpoq. Atuarfimmi pisortat pillugit, meeqqat pillugit sulisullu pillugit. Pissusissamisuuq atuarfimmi pisortat atorfinitsinneqartamata qulakkeeqqaarnagu pisortat suliffimmik kivitsinissaminni ilisimasariaqakkaminnik peqannginnerat. Atuarfinni sivikinnerpaamik qaammatini qulini ingerlaarsortumi, assigiinngiaartorujussuarnik atorfissaqartitsisunik najorneqartuni, ilaatigullu massakkoqqissaq aaqqiissuteqarnissamik pisariaqartitsisartumi.

Meeqqat atuarfianni aqutsineq nukittunerulersoq suli nukittunerulissaaq ikiuinermi atassuteqarfissamik aqutissiuussinikkut kiisalu atuaqatigiit qanoq amerlatigisariaqarnerannik eqqartuinikkut.

Meeqqat atuarfiata ullumikkut inissisimanagera immikkut sammisariaqarpoq. Inuusuttut 16-it 25-illu akornanni ukiullit ilinniagaqaratillu suliffeqanngitsut 2019-mi 33 procentiupput. Taakku amerlassusaat 2014-imut sanilliullugu 5 procentpointinik appariarsimagaluartut suli inuit amerlaqisut pivagut, tassalu 2500-it missaanniittut.

Inuiaat nukittuut tungaannut aqutissiuussinermi meeqqat atuarfiat kisimi aqutissaanngilaq – tamattami akisussaaffeqarpugut. Tamattalu pisussaaffeqarpugut oqaatigiuassallutigu ilinniartitaanerup qanoq pisariaqartiginera. Ilinniagaqarneq tassaavoq kiffaanngissuseqarluni inuunermut inuiaqatigiillu napanerannut toqqammaviliisoq. Aamma aqutissiuussisuusarpoq inuit ataasiakkaat ilaqutariillu qaammatit tamaasa aalajangersimasumik isertitaqarnissaannut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Taamatut oqareerluta inatsisissatut siunnersuutip ataatsimiitaliamut
susassaqartumut ingerlatinneqarnissaa innersuussutigissavarput.